

DĖL TIEKĖJŲ PAKLAUSIMŲ NAGRINĖJIMO

Kauno rajono savivaldybės administracijos sudaryta Nuolatinė viešųjų pirkimų komisija (toliau – Komisija) vykdydama pirkimo **Mišrių komunalinių, maisto-virtuvės, žaliųjų, didelių gabaritų, buityje susidarančių pavojingų atliekų surinkimo Kauno rajono savivaldybėje ir jų vežimo į apdorojimo įrenginius paslaugų pirkimas** (toliau – Pirkimas) procedūras, 2025-07-31 posėdyje Centrinės viešųjų pirkimų informacinės sistemos (CVP IS) priemonėmis gautus tiekėjų paklausimus ir pateikia atsakymus:

Klausimas: Ar maisto – virtuvės atliekų konteinerius (12150 vnt. – 0,12 l ir 260 vnt. – 0,24 l) įsigis Perkančioji organizacija, o juos dalins Paslaugų teikėjo pagal pasiūlyme pateiktus šių konteinerių dalinimo įkainius?

Atsakymas: Techninės specifikacijos 2.1.1. 2.1.2 ir 2.1.3 punktuose nustatytas atliekų surinkimo priemonės turės įsigyti Paslaugos teikėjas. Už atliekų turėtojų aprūpinimą maisto-virtuvės atliekų surinkimo priemonėmis Perkančioji organizacija apmokės pagal pasiūlymo formoje pateiktą atskirą įkainį.

Klausimas: Ar žaliųjų atliekų 210 vnt. 1,1 kub.m. konteinerius įsigis Perkančioji organizacija, o Paslaugų teikėjas juos turės išdalinti? Pasiūlyme nėra nurodyta eilutė šių konteinerių dalinimo įkainiui pateikti.

Atsakymas: Jei pasiūlymo formoje nėra išskirtas atskiras įkainis atliekų turėtojų aprūpinimui atliekų surinkimo priemonėmis, tuomet tiekėjas turi įsivertinti visas su tuo susijusias sąnaudas atitinkamų atliekų surinkimo ir transportavimo kainoje.

Klausimas: Ar žaliosioms atliekoms skirtus didmaišius (520 vnt.) įsigis Perkančioji organizacija, o Paslaugų teikėjas juos turės išdalinti? Prašome pateikti, kaip bus organizuojamas šių maišų dalinimas – ar tai bus šie maišai suteikti seniūnijoms ar reikės pagal pateiktas vietas tuos maišus išdalinti Paslaugos teikėjui?

Atsakymas: Techninės specifikacijos 2.1.1. 2.1.2 ir 2.1.3 punktuose nustatytas atliekų surinkimo priemonės turės įsigyti Paslaugos teikėjas. Jei pasiūlymo formoje nėra išskirtas atskiras įkainis atliekų turėtojų aprūpinimui atliekų surinkimo priemonėmis, tuomet tiekėjas turi įsivertinti visas su tuo susijusias sąnaudas atitinkamų atliekų surinkimo ir transportavimo kainoje. Paslaugų teikėjas atliekų surinkimo priemonės (didmaišius) turės suteikti / pastatyti seniūnijų teritorijose (Perkančiosios organizacijos nurodytose vietose) ir aptarnauti (kaip tai nustatyta techninės specifikacijos 10.1.2 punkte). Paslauga organizuojama tokiu principu: vadovaujantis techninės specifikacijos 10.1.2 punktu, Paslaugos teikėjas Perkančiosios organizacijos nurodytose vietose laikinai pastato didmaišius (planuojama, kad vienu metu visose seniūnijų teritorijose pastatoma 260 vnt. didmaišių). Suėjus techninės specifikacijos 10.1.2 punkte nustatytam ištuštinimo terminui, Paslaugos teikėjas paima pripildytą didmaišį ir jį išsiveža, jo vietoje (ar kitoje Perkančiosios organizacijos nurodytoje vietoje) palieka tuščią didmaišį. Tokiu principu paslauga teikiama visą techninės specifikacijos 10.1.2 punkte nustatytą laikotarpį.

Klausimas: Ar pasiūlyme nurodytas mišrių komunalinių atliekų (MKA) konteinerių pakėlimų skaičius pateiktas atsižvelgiant į įdiegtą maistinių – virtuvės atliekų (MA) sistemą?

Atsakymas: Perkančioji organizacija organizuodama pirkimą konteinerių pakėlimų skaičių vertino atsižvelgdama į faktinius duomenis bei planuojamus pasikeitimus.

Klausimas: Ar pasiūlyme nurodytas MKA ir MA konteinerių pakėlimų skaičius yra pateiktas įvertinus konteinerių ištraukimo procentą?

Atsakymas: Taip.

Klausimas: Išdalinus MA konteinerius atliekų turėtojams, gali ženkliai išaugti norinčiųjų pasikeisti MKA konteinerius iš didesnio tūrio į mažesnį ir T. S. 2.2 p. pateikto rezervo gali neužtekti, todėl paslaugos teikėjui, ypač pirmaisiais metais po MA sistemos įdiegimo yra neįmanoma įvertinti konteinerių rezervo kaštų. Siūlome į pasiūlymą įtraukti konteinerių įsigijimo įkainius pagal jų atskiras rūšis (tūrius), tai leistų panaikinti neapibrėžtumus susijusius su konteinerių įsigijimo sąnaudomis.

Atsakymas: Paslaugų teikėjo prašoma suformuoti fiksuoto dydžio rezervą (žr. techninės specifikacijos 2.2 p.). Paslaugų kainodara turėtų būti formuojama atsižvelgiant į pirkimo sąlygas. Išdalinus maisto-virtuvės atliekų konteinerius, tiems atliekų turėtojams bus suretintas mišrių komunalinių atliekų konteinerių aptarnavimo dažnumas (techninės specifikacijos 8.1.3 punktas). Dėl nurodytų priežasčių, poreikio mažinti atliekų surinkimo talpas atliekų turėtojams neturėtų būti. Įdiegus atskirą maisto-virtuvės atliekų surinkimo paslaugą Neveronių seniūnijoje, mišrių komunalinių atliekų konteinerius į atitinkamos talpos (didesnius ir mažesnius) pasikeitė nereikšmingai maža dalis atliekų turėtojų, todėl TS numatytas konteinerių rezervas turėtų būti pakankamas.

Klausimas: Pagal T. S. sąlygas matome, kad atliekų turėtojams atliekos vežamos „ne rečiau“, kaip pvz.: „individualaus naudojimo mišrių komunalinių atliekų surinkimo priemonės ištuštinamos **ne rečiau** kaip 1 kartą per tris savaites, kai atliekų turėtojai aprūpinti maisto-virtuvės atliekų surinkimo priemonėmis“, tačiau nenurodomas konkretus konteinerių išvežimo dažnumas“. Vadinasi, atliekų turėtojas, jam išreiškus pageidavimą, jo konteineris gali būti aptarnaujamas ir kas savaitę. Kaip pvz.: vienoje vietovėje 99 proc. atliekų turėtojams MKA konteineriai vežami kas trečią savaitę, tačiau 1 proc. atliekų turėtojų susimąžina konteinerių tūrius ir pageidauja, kad konteineriai būtų vežami kas savaitę. Vadinasi atliekų vežėjas dėl šių kelių atliekų turėtojų turės važiuoti į šią teritoriją, tam kad būtų aptarnauti jų konteineriai. Tai labai iškelia paslaugos kainas. Be to įdiegus MA konteinerių rinkimo sistemą, nežinomi atliekų turėtojų pasikeičiantys poreikiai (konteinerio vežimo dažnumas, konteinerio tūris ir pan.). Siūlome nurodyti konkrečius konteinerių vežimo dažnius pagal atskiras atliekų rūšis, paliekant atliekų turėtojams galimybę pasikeisti konteinerių tūrį, bet ne konteinerio vežimo dažnį, kas padarytų atliekų rinkimo sistemą aiškesnę, bei sumažintų konteinerių aptarnavimo kaštus.

Atsakymas: Paslaugų apimtis nustato ir už suteiktas paslaugas apmoka Perkančioji organizacija, o ne atliekų turėtojai. Perkančioji organizacija suinteresuota turimus išteklius naudoti optimaliai, kadangi apmokėjimas už paslaugas taip pat priklauso nuo ištuštinimų skaičiaus. Planuojami konkretūs konteinerių ištuštinimo dažniai pateikiami techninės specifikacijos 2.4 p.

KLAUSIMAI „MIŠRIŲ KOMUNALINIŲ, MAISTO-VIRTUVĖS, ŽALIŲJŲ, DIDELIŲ
GABARITŲ, BUITYJE SUSIDARANČIŲ PAVOJINGŲ ATLIEKŲ SURINKIMO KAUNO
RAJONO SAVIVALDYBĖJE IR JŲ VEŽIMO Į APDOROJIMO ĮRENGINIUS“
PASLAUGŲ PIRKIMO –PARDAVIMO SUTARTIES BENDROSIOMS SĄLYGOMS

Klausimas: *Pirkimo sąlygos 2.4. Paslaugų teikimo terminas (laikotarpis): 60 mėn. nuo Sutarties įsigaliojimo dienos, su galimybe Sutarties terminą pratęsti ne daugiau kaip 2 kartus, kiekvieną kartą pratęsiant Sutartį tokiam terminui, kad bendra pratęsimų trukmė nebūtų ilgesnė nei 24 mėn. Paslaugų teikėjas turi pasiruošti Paslaugų teikimui ir pradėti teikti Paslaugas pilna apimtimi ne vėliau, kaip per 4 mėn. nuo Sutarties įsigaliojimo dienos. Bendras paslaugų teikimo terminas pagal sudarytą pirkimo sutartį negali būti ilgesnis kaip 84 (aštuoniasdešimt keturi) mėnesiai nuo pirkimo sutarties įsigaliojimo dienos. Nustatytas paslaugų teikimo terminas atsižvelgiant į perkamų paslaugų specifiškumą, svarbą ir nepertraukiamumą užtikrinant viešąjį interesą, taip pat įvertinus ilgą pasiruošimo laikotarpį, bei tiekėjo negrįžtamųjų sąnaudų atsipirkimo laiką. Perkančioji organizacija, nustatydamą paslaugų teikimo terminą taip pat atsižvelgė į tai kad Paslaugų teikėjas teiks ne tik atliekų surinkimo ir vežimo, bet ir dalies infrastruktūros įrengimo, atnaujinimo, priežiūros paslaugas. Kodėl tokiam ilgam terminui sudaroma sutartis, nors jos vykdymo laikotarpiu vadovaujantis LR teisės aktų reikalavimais ir Kauno rajono atliekų prevencijos ir tvarkymo planu, turi kardinaliai pasikeisti atliekų tvarkymo situacija, tris kartus padidėti rūšiuojamojo surinkimo apimtys ir mišrių komunalinių atliekų sumažėti nuo 30000 tonų per metus iki 8800 tonų per metus, o pirkimo dokumentai ir sutartis visiškai nepritaikyti tokiems pokyčiams?*

Atsakymas: Sutarties trukmė nustatyta atsižvelgiant į Paslaugų specifiškumą, svarbą ir nepertraukiamumą, siekiant užtikrinti viešąjį interesą, taip pat įvertinus ilgą pasiruošimo teikti paslaugas laikotarpį bei tiekėjo negrįžtamųjų sąnaudų (didelės pradinės investicijos į techniką, kontenerius, IT sistemas) atsipirkimo trukmę. Viešųjų pirkimų įstatymo (VPI) 86 straipsnio 5 dalis leidžia nustatyti ilgesnį nei 3 metų paslaugų teikimo laikotarpį, pagrįstais atvejais, be kita ko ir atliekų tvarkymo paslaugų sutarčių atveju. Šiuo atveju ilgesnė trukmė pagrįsta racionaliu lėšų panaudojimu (leidžiant tiekėjui amortizuoti investicijas per ilgesnį laikotarpį) ir Paslaugų specifiškumu – būtinybe užtikrinti tęstinį komunalinių atliekų tvarkymą visą sutarties laikotarpį.

Papildomai pažymime, kad jau dabar faktiniai atliekų kiekiai neatitinka Kauno rajono savivaldybės atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. plane numatytų / prognozuotų susidarančių atliekų kiekių, todėl rengiant pirkimo dokumentaciją, vadovaujamasi faktiniais duomenimis, o ne numatytais plane. Perkančioji organizacija šiuo metu nenumato perkamų paslaugų apimčių mažėjimo, kadangi atliekų turėtojų skaičius savivaldybėje nuolatos auga. Atitinkamai (pagal numatytą atsiskaitymo tvarką) paslaugų apimčių didėjimas Paslaugų teikėjams neturėtų sukelti papildomų rizikų.

Klausimas: Kodėl Perkančioji organizacija grindžia neproporcingai ilgos sutarties sudarymą Paslaugų specifiškumu, svarba ir nepertraukiamumu, nors, Tiekėjo nuomone, ilgos atliekų surinkimo sutartys pažeidžia viešąjį interesą ir neužtikrina paslaugų kokybės, nes keičiantis atliekų turėtojų elgsenai, atliekų sudėčiai ir atsirandant naujiems reikalavimams, reikėtų kitos apimties ir kokybės paslaugų, o ilga sutartis esą žlugdo savivaldybės galimybes įvykdyti atliekų tvarkymo užduotis?

Atsakymas: Perkančioji organizacija nesutinka, kad ilga sutartis savaimė pažeidžia viešąjį interesą ar paslaugų kokybę. Priešingai – užtikrintas ilgalaikis paslaugų teikimas prisideda prie viešojo intereso tenkinimo, nes nepertraukiamas atliekų surinkimas yra būtinas visuomenės sveikatai ir aplinkai apsaugoti. Sutarties trukmės pagrįstumą patvirtina ir VPĮ 86 str. 5 d. išimtis, leidžianti ilgesnes sutartis atliekų tvarkymo srityje. Pirkimo dokumentuose nurodytos sąlygos (2.4 p.) detalios paaškina, kodėl pasirinktas ilgesnis terminas – dėl Paslaugų integralumo ir tęstinumo būtinybės, pasirengimo investicijų atsipirkimo, taip pat dėl dalies infrastruktūros atnaujinimo ir priežiūros darbų perdavimo tiekėjui. Šie veiksniai objektyviai pateisina ilgesnę sutartį ir neprieštaruoja VPĮ principams. Be to, sutartyje įtvirtintos kokybės užtikrinimo priemonės (pvz., baudos už netinkamą paslaugų teikimą, griežta priežiūra) galios visą sutarties laikotarpį, todėl paslaugų kokybė bus užtikrinama nuolat, o tiekėjas bus suinteresuotas investuoti į efektyvesnius sprendimus, nes turės ilgesnį laiką jiems atsipirkti. Pažymėtina, kad keičiantis teisės aktų reikalavimams ar atliekų turėtojų elgsenai, paslaugų teikėjas privalės prisitaikyti – tai numatyta Techninės specifikacijos 5.1 punkte (paslaugų teikimo rizikos, įskaitant teisės aktų pokyčius). Taigi, ilga sutartis apima ir šių pokyčių galimybę.

Klausimas: Kodėl Perkančioji organizacija pažeidžia LR Viešųjų pirkimų įstatymo 86 straipsnio 5 dalį, kuri nustato, kad „*Sudaromoje pirkimo sutartyje turi būti nustatomas ne ilgesnis kaip 3 metų nuo sutarties įsigaliojimo prekių tiekimo, paslaugų teikimo, darbų atlikimo laikotarpis, išskyrus pagrįstus atvejus, kai atsižvelgiant į perkamo objekto ypatybes ir siekiant racionalaus lėšų panaudojimo būtina pailginti šį laikotarpį. Tokie atvejai gali apimti pirkimo sutartis dėl: 1) elektros energijos ir šilumos, dujų, karšto ir šalto vandens, nuotekų ir atliekų tvarkymo paslaugų;*“, nors nei paslaugos specifiskumas nei racionalesnis lėšų panaudojimas, nėra niekaip pagrindžiamas, bet prisidengiama apsimestinėmis ir klaidinančiomis sąvokomis?

Atsakymas: Kaip jau buvo minėta, VPĮ 86 str. 5 dalies nuostata nereiškia absoliutaus 3 metų termino – joje numatyta galimybė jį pratęsti pagrįstais atvejais, konkrečiai įvardijant atliekų tvarkymo paslaugų sutartis. Taigi pati įstatymo leidėjo valia pripažįsta, kad atliekų tvarkymo paslaugos dėl savo ypatybių gali reikalauti ilgesnės sutarties, siekiant racionalaus lėšų panaudojimo. Šiame pirkime Perkančioji organizacija pagrindė ilgesnį terminą būtent tokiais argumentais: Paslaugų specifiskumu (komunalinių atliekų surinkimo sistemos integralumu ir būtinybe užtikrinti nepertraukiamumą), taip pat ekonominiu poreikiu – investicijų atsipirkimui ir efektyviam lėšų naudojimui. Pirkimo sąlygose 2.4 punkte tiesiogiai nurodyta, kad nustatant terminą atsižvelgta į „perkamo objekto specifiskumą, svarbą ir nepertraukiamumą užtikrinant viešąjį interesą, taip pat įvertinus ilgą pasiruošimo laikotarpį bei tiekėjo negrįžtamųjų sąnaudų atsipirkimo laiką“. Šios aplinkybės atitinka įstatymo numatytus kriterijus (paslaugos ypatybes ir racionalų lėšų panaudojimą), todėl ilgesnis terminas nustatytas teisėtai. Pažymime, kad negrįžtamosios sąnaudos šiame kontekste reiškia pradines investicijas, kurios neatsipirktų per trumpesnę (3 m.) sutartį – pavyzdžiui, naujų šiukšliavežių, konteinerių įsigijimas, identifikavimo sistemos diegimas ir pan. Nustačius ilgesnį terminą, sudaromos sąlygos tiekėjui tokias investicijas padengti pajamomis per ilgesnį laiką, kas galiausiai užtikrina ir mažesnę metinę paslaugų kainą bei efektyvesnį biudžeto lėšų panaudojimą (VPĮ 17 str. 3 d.).

Klausimas: Kokios infrastruktūros įrengimas ir atnaujinimas yra numatytas sutarties apimtyje, tuo grindžiant ilgesnį nei 3 metų sutarties galiojimą, nes pirkimo dokumentuose nėra numatyta jokios infrastruktūros įrengimo, apart konteinerių nupirkimo, kas nėra infrastruktūros įrengimas ar atnaujinimas, o tik trumpalaikio turto įsigijimas, kuris iš karto yra nurašomas į kaštus?

Atsakymas. Pirkimo dokumentuose vartojama sąvoka „*dalies infrastruktūros įrengimo, atnaujinimo, priežiūros paslaugos*“ apima **konteinerių ūkio atnaujinimą ir priežiūrą**: naujų konteinerių įsigijimą ir išdalinimą atliekų turėtojams, senų ar sugedusių konteinerių keitimą, plovimą, dezinfekavimą, remontą ir pan. Pagal Kauno rajono savivaldybės atliekų tvarkymo taisyklės konteineriai yra neatsiejama atliekų tvarkymo sistemos infrastruktūros dalis, todėl jų atnaujinimas laikytinas infrastruktūros gerinimu, prisidedančiu prie kokybiško paslaugų teikimo. Šio pirkimo sutartimi dalis infrastruktūros priežiūros perkeliama paslaugų teikėjui – tai apima konteinerių rezervo suformavimą ir palaikymą, konteinerių paruošimą naudoti (užpildymą identifikavimo žymėmis, lipdukais), nuolatinį jų tvarkymą (valymą, remontą). Dėl to ilgesnis sutarties terminas taip pat pagrįstas – tiekėjas, investuodamas į konteinerių ūkį, galės juo rūpintis visą sutarties laikotarpį ir užtikrinti ilgalaikę naudą (pvz., palaikyti konteinerius tinkamos būklės, periodiškai juos atnaujinti).

Klausimas: Kodėl nepagrįstai ilgas sutarties terminas grindžiamas ilgu pasirengimo laikotarpiu, nors kaip tik jis ir yra nemotyvuotai trumpas ir priimtinas tik dabar dirbančiam atliekų tvarkytojui, kuris ir toliau galės naudoti tuos pačius techninius išteklius, tuo diskriminuojant kitus paslaugų tiekėjus?

Atsakymas: Įsigytos senojo tiekėjo priemonės pereina nuosavybės teise PO, tad atitinkamai nereikės visų priemonių išdalinti iš naujo, todėl senasis tiekėjas neturi pranašumo.

Klausimas: Ką perkančioji organizacija laiko kaip tiekėjo negrįžtamąsias sąnaudas ir jeigu jos negrįžtamosiomis, tai kodėl turi atsipirkimo laiką, dėl kurio reikia ilginti sutarties galiojimo terminą, nes negrįžtamosiomis sąnaudomis laikomos, tokios, kurių nebeįmanoma susigražinti dėl nebevystomo projekto arba nutrauktos veiklos, nevertinant šių išlaidų, bet nenorint patirti dar didesnių išlaidų ar nuostolių ateityje?

Atsakymas: *Negrįžtamosios sąnaudos* šiame kontekste suprantamos ne kaip visiškai nekompensuojamos išlaidos, o kaip **pradinės investicijos, neturinčios alternatyvaus pritaikymo ir galinčios atsipirkti tik vykdant sutartį**. Atliekų surinkimo paslaugų atveju tokiomis sąnaudomis laikoma, pavyzdžiui, investicijas į specializuotą atliekų surinkimo transportą su RFID sistema, konteinerių įsigijimą ir jų identifikavimo techniką, IT sprendimų diegimą, aptarnaujančios bazės pritaikymą ir pan. Todėl Perkančioji organizacija, nustatydamą 5 metų maksimalų sutarties terminą, įvertino, kad per tokį laikotarpį minėtos investicijos galės pilnai tarnauti ir ekonomiškai pasiteisins. Kitaip tariant, „*negrįžtamųjų sąnaudų atsipirkimo laikas*“ – tai laikotarpis, per kurį tiekėjas, vykdydamas sutartį, galėtų susigražinti savo pradines investicijas per teikiamų paslaugų pajamas. Sutarties trukmę nustatė iki 5 metų (su galimybe pratęsti dar 2 m.), sudaromos sąlygos pasiūlymams su mažesne metine kainodara, nes tiekėjui nereikia visas investicijų sąnaudas įtraukti į 3 metų kainą. Šis sprendimas atitinka viešųjų pirkimų tikslą – gauti ekonomiškai naudingą pasiūlymą, užtikrinant racionalų lėšų naudojimą (VPI 17 str. 2 d.). Apibendrinant, „*negrįžtamosios*“ nereikia, kad tiekėjui jos niekada neatsipirks, bet reiškia, jog jos atsiperka tik per pakankamai ilgą tolesnės veiklos laikotarpį – būtent tam ir suteiktos sąlygos ilgesne sutartimi.

Klausimas: 7.1.1. Pasiūlymo galiojimo užtikrinimo suma turi būti ne mažesnė kaip 2 proc. pasiūlymo kainos Eur be PVM. 7.1.2. Pasiūlymo galiojimo užtikrinimui pateikiamas Lietuvos Respublikoje ar užsienyje registruoto banko išduoto banko garantijos raštas, kredito unijos garantija,

ar draudimo bendrovės laidavimas atitinkantys šiame skyriuje nurodytus reikalavimus. Šis reikalavimas 5.1. Prievolių pagal Sutartį įvykdymo užtikrinimas. Sutarties įvykdymas turi būti užtikrintas Lietuvos Respublikoje ar užsienyje registruoto banko besąlygine ir neatšaukiama garantija arba piniginiu užstatu. Užtikrinimo vertė – 5 proc. nuo pasiūlymo kainos Eur be PVM. Kodėl tie patys principai ir užtikrinimo priemonės netaikomos ir sutarties prievolių įvykdymo užtikrinimui, nors taikoma labai plati baudų ir sankcijų sistema, o Viešųjų pirkimų tarnyba atkreipia pirkimų vykdytojų dėmesį, kad VPI ir PI numatyta pareiga reikalauti sutarties įvykdymo užtikrinimo priemonių nereiškia, jog pirkimo vykdytojai visais atvejais turi reikalauti, kad tiekėjas pateiktų banko garantiją ar draudimo bendrovės išduotą laidavimo draudimą tam tikrai sumai. Pastebima, kad šių užtikrinimo priemonių reikalaujama pernelyg dažnai, neįvertinus tokio reikalavimo proporcingumo bei galimybės taikyti kitus užtikrinimo būdus ir atkreiptinas dėmesys, kad kiekvienas reikalavimas, toks kaip pervesti užstatą, pateikti garantiją, laidavimą ar laidavimo draudimą, tiekėjams sukelia papildomas finansines išlaidas (jie jas įskaičiuoja į pasiūlymo kainą) arba suvaržo tiekėjų galimybes disponuoti atitinkama užtikrinimo suma, todėl šias užtikrinimo priemones pirkimo vykdytojai turėtų rinktis tik gerai įvertinę jų proporcingumą konkretaus pirkimo atveju?

Atsakymas: Pasiūlymo galiojimo užtikrinimas ir Sutarties įvykdymo užtikrinimas – tai dvi skirtingos saugumo priemonės, nustatytos skirtingiems etapams ir tikslams pagal VPI. Pasiūlymo užtikrinimą (tik 2% nuo kainos) nustatytas vadovaujantis VPI 42 straipsnio nuostatomis – siekiant apsaugoti pirkimo procedūras nuo nepagrįsto pasiūlymų atsiėmimo ar nepagrįsto atsisakymo sudaryti sutartį. Tuo tarpu **sutarties įvykdymo užtikrinimas (5%)** skirtas užtikrinti tinkamą sutarties vykdymą visą jos laikotarpį – tai papildoma apsauga, kad tiekėjas vykdys prisiimtus įsipareigojimus. Paminėtinos VPI 35 straipsnio 2 dalies nuostatos, kad perkančioji organizacija pirkimo dokumentuose turi nustatyti esmines sutarties sąlygas, tarp jų – esant poreikiui – ir prievolių įvykdymo užtikrinimą. Šiuo atveju, atsižvelgiant į didelę ir sudėtingą paslaugų apimtį bei ilgą trukmę, Perkančioji organizacija nusprendė, jog **sutarties įvykdymo užtikrinimo priemonė yra būtina ir proporcinga**. Pažymime, kad pasirinkta užtikrinimo forma ir dydis atitinka įprastą praktiką bei Viešųjų pirkimų tarnybos parengtų Tipinių sutarčių sąlygas – paprastai paslaugų viešuosiuose pirkimuose dažnai taikomas 5–10% sutarties vertės užtikrinimas. Taigi šiuo atveju, netgi nustatytas minimalus dydis, t. y. parinkta *mažesnė riba (5%)*, siekiant nepagrįstai neužkrauti finansinės naštos tiekėjams, bet kartu turėti pakankamą garantiją. Viešųjų pirkimų tarnybos rekomendacijose akcentuojamas proporcingumo vertinimas buvo atliktas: atsižvelgėme į tai, kad paslaugų sutartis ilgalaikė ir vertinga, o jos nevykdymo ar netinkamo vykdymo atveju savivaldybei galėtų kilti reikšmingų nuostolių bei rizikų (atliekų nesurinkimas, būtinybė skubiai samdyti kitus vežėjus ir pan.). Todėl laikome, kad reikalavimas pateikti 5% dydžio *banko garantiją arba laidavimo draudimą* yra proporcingas šio konkreto pirkimo atveju. Taip pat atkreiptinas dėmesys, jog sutartyje numatyta plati netesybų sistema (baudos, delspinigiai) neatleidžia tiekėjo nuo pareigos turėti ir sutarties įvykdymo užtikrinimą – ši užtikrinimo priemonė skirta tam, kad, esant esminiam sutarties pažeidimui ar tiekėjo bankrotui, Perkančioji organizacija galėtų operatyviai gauti kompensaciją (pvz., pasitelkti lėšas iš garantijos kito vežėjo paslaugoms apmokėti). Tuo tarpu vien tik netesybos *ex post* atveju nesuteiktų tokio finansinio saugumo. Apibendrinant – sutarties įvykdymo užtikrinimas pasirinktas laikantis įstatymų, įvertinus pirkimo specifiką ir rizikas; jis papildo (bet nedubliuoja) pasiūlymo galiojimo užtikrinimą

Klausimas: Kodėl yra reikalaujama neproporcingai didelės tiek pasiūlymo tiek sutarties įvykdymo garantijų sumos, kurios yra skaičiuojamos nuo nepagrįstai ilgos sutarties vertės, nevertinat

pačio pasiūlymo ar sutarties įvykdymo rizikos ir galimų nuostolių? Jeigu sutartis būtų 3 metų vertės, tai sutarties įvykdymo garantija būtų 375 000 Eurų, jeigu 8 metai, tai jau 1 000 000 Eurų, nors tai yra visiškai nebūtina tinkamam sutarties vykdymui ir paslaugų kokybės užtikrinimui, nes VPT primena, kad dažnu atveju pakankama sutarties įvykdymo užtikrinimo priemonė yra sutartyje numatytos netesybos (baudos, delspinigiai), sutartyje nustatius galimybę priskaičiuotą baudų ir delspinigių sumą išskaičiuoti iš tiekėjui pagal sutartį mokėtinų sumų?

Atsakymas: Kaip minėta pirmiau, 5% sutarties vertės užtikrinimo dydis pasirinktas atsižvelgiant į *bendrą sutarties vertę*, kuri tiesiogiai priklauso nuo paslaugų trukmės ir apimties. Sutarties vertė (5 metų) natūraliai didesnė už 3 metų vertę, todėl ir 5% nuo didesnės sumos yra didesnis absoliučiu skaičiumi. Tačiau procentinė išraiška išlieka ta pati ir, mūsų vertinimu, neperžengia proporcingumo ribų, priešingai 5 proc. yra pasirinkta mažesnė riba, nei įprastai. Pažymėtina, kad sutarties įvykdymo garantija **nėra numatoma kaip priemonė užtikrinti smulkius kasdienius kokybės trūkumus** – tam sutartyje numatytos detalios baudos ir sankcijos (pvz., už kontenerių neaptarnavimą laiku, už praleistą išvežimą ir pan., žr. Sutarties specialiąsias sąlygas). 5% garantija skirta didesnėms rizikoms, tokioms kaip esminis sutarties nevykdymas ar nutraukimas dėl tiekėjo kaltės, jeigu tiekėjas visiškai neįvykdytų sutarties ar ją reikėtų nutraukti, savivaldybei tektų patirti dideles išlaidas naujam paslaugų teikėjui samdyti, galbūt didesne kaina, jau nekalbant apie žalą viešajam interesui dėl laikino paslaugos sustojimo. Taigi 5% užtikrinimas vertintinas kaip **protinga prevencinė priemonė**, skatinanti tiekėją vykdyti įsipareigojimus ir suteikianti finansinį amortizatorių ekstremaliu atveju. Galiausiai atkreipiame dėmesį, kad 5% dydis nėra *per se* draudžiantis dalyvauti mažoms ir vidutinėms įmonėms, juolab kad pirkimas vykdomas jungtinės veiklos arba subrangos galimybių neribojant.

Klausimas: Ar Perkančiajai organizacijai neatrodo, kad garantijų sumos yra per didelės, neproporcingai brangina paslaugų kainą ir mažina konkurenciją ir apriboja galimybes konkurse dalyvauti mažiems ir vidutiniams paslaugos tiekėjams?

Atsakymas: Kaip atsakyta į ankstesnius klausimuose, garantijų reikalavimai buvo nustatyti įvertinus proporcingumą. Suprantame, kad bet kokia garantija tiekėjui turi kaštą (pvz., banko ar draudimo įmonės mokestis), ir tiekėjas šį kaštą įskaičiuos į pasiūlymo kainą. Vis dėlto šis kaštas yra nedidelis palyginti su visos sutarties verte – paprastai finansų įstaigos garantijos mokestis siekia kelis procentus nuo garantuojamos sumos per metus, taigi 5% garantijos „kaina“ gali sudaryti apie 0,1–0,2% metinės pasiūlymo kainos. Tokia įtaka paslaugos kainai laikytina priimtina atsižvelgiant į gaunamą naudą – užtikrintą sutarties vykdymą. Dėl konkurencijos: Pirkimo sąlygose nėra diskriminacinių reikalavimų, o garantijos reikalavimas taikomas visiems vienodai. Mažesni tiekėjai turi galimybę pasitelkti partnerius arba gauti dalines garantijas iš draudimo bendrovių, be to, pasiūlymo galiojimo užtikrinimui leidžiamos alternatyvios formos (laidavimas, užstatas). Todėl nemanome, kad vidutinės ir mažosios įmonės gali konkuruoti lygiai su kitais. Taigi, nustatyti garantijų dydžiai yra proporcingi ir būtini, o galimą minimalų poveikį kainai pateisina viešojo intereso apsauga (užtikrinamas nepertraukiamas atliekų surinkimas).

Klausimas: Pirkimo sąlygų 2 priedas 4 lentelė. Palyginamoji pasiūlymo kaina ir įkainiai (pildo tiekėjas). Kodėl pasiūlymo priede nėra pateiktos palyginamosios kainos paskaičiavimo formulė?

Atsakymas: Palyginamosios pasiūlymo kainos skaičiavimo principas yra aiškiai nurodytas pirkimo dokumentuose, todėl atskiros formulės neišdėstytos siekiant neapkrauti sąlygų pertekliniu kartojimu. Pagal konkurso sąlygas, palyginamoji pasiūlymo kaina – tai visų pasiūlytų įkainių, padaugintų iš atitinkamų preliminarių paslaugų apimčių, suma per nustatytą laikotarpį. Pasiūlymo formoje (2 priedas) tiekėjas turi įrašyti įkainius ir paskaičiuoti bendras metines kainas kiekvienai paslaugų grupei. Lentelės pabaigoje numatyta eilutė „Pasiūlymo palyginamoji kaina be PVM“ per 1 metus ir per 5 metus, taip pat „su PVM“ – čia tiekėjas turi įrašyti sumines kainas. Per 5 metus skaičiuojama penkis kartus didesnė suma (nes preliminarios metinės apimtys dauginamos iš 5). Galiausiai pridedama vienkartinė maisto konteinerių išdalavimo paslaugos kaina. Visa tai sudaro bendrą palyginamąją kainą, kuri lyginama tarp tiekėjų. Taigi pasiūlymų palyginamumas yra užtikrinamas – visi tiekėjai taiko tas pačias nustatytas preliminarias apimtis ir apskaičiuoja kainas pagal tą pačią struktūrą. Papildomai pažymėtina, kad tiekėjo pasiūlyme jis pats patvirtina, jog **palyginamoji kaina apskaičiuota įvertinus visus pirkimo dokumentų reikalavimus ir galimas rizikas**, t. y. prisiima atsakomybę, kad kaina sudaryta teisingai. Todėl papildomų formulių nenurodymas nepablogina pasiūlymų palyginimo – visos sudedamosios dalys pateiktos lentelėje, o sudėti jas aritmetiškai yra elementaru.

Klausimas: Kodėl reikalaujama paslaugos teikėjo pateikti pasiūlymą ne realiai galimam konteinerių ištraukiamumui ir aptarnavimo kiekiui, bet Perkančiosios organizacijos nustatytam 80 procentų nuo maksimaliai galimo susidaryti konteinerių aptarnavimo kiekio, nes bendro naudojimo konteineriai paprastai yra aptarnaujami 100 procentų nuo jų teorinio aptarnavimo skaičiaus, o maisto konteineriai realiai bus išstumiami ne daugiau kaip 20-30 procentų pirmaisiais-trečiaisiais aptarnavimo metais, po truputį augant ištuštinimo skaičiui kasmet. Pateikta pasiūlymo forma, negali užtikrinti pasiūlymų palyginamumo ir skaidrumo, nes įvertinus tai, kad nebus nurodomo pirkimo dokumentuose maisto konteinerių aptarnavimo skaičiaus, teks jų aptarnavimo kaštus perkelti kitoms atliekoms?

Atsakymas. Pateikta pasiūlymo forma – vienoda visiems potencialiems Tiekėjams, todėl palyginamumo ir skaidrumo sąlyga yra užtikrinama. Perkančioji organizacija negali vertinti ir komentuoti potencialaus Tiekėjo pateiktų duomenų ir iš jų daromų išvadų, kadangi negali įsitikinti jų patikimumu (Tiekėjo pateikti aptarnavimo dažnumai nebūtinai yra teisingi ir pagrįsti). Perkančioji organizacija vadovaujasi faktiškai turimais duomenimis bei iš jų išeinančiomis prielaidomis.

Klausimas: Kodėl tokia didžiulė rizika yra keliami Paslaugų teikėjui, pastoviuosius kaštus susirenkant per kintamus parametrus (konteinerių aptarnavimas), nenustatant jokios garantijos, dėl minimalios paslaugų apimties arba maksimalių paslaugos apimčių mažėjimo ar didėjimo?

Atsakymas. Perkančioji organizacija Techninės specifikacijos 8.1, 9.1, 10.1, 11.1 papunkčiuose bei 2 skyriuje yra nustačiusi Paslaugų apimtį. Perkančioji organizacija šiuo metu nenumato perkamų paslaugų apimčių mažėjimo, kadangi atliekų turėtojų skaičius savivaldybėje nuolatos auga. Atitinkamai (pagal numatyta atsiskaitymo tvarką) paslaugų apimčių didėjimas Paslaugų teikėjams neturėtų sukelti papildomų rizikų.

Klausimas: Kodėl žaliųjų atliekų išvežimas iš kapinių yra vertinamas tonomis, kurios neturi jokio koreliacinio ryšio su paslaugų apimtimi, nors yra planuojama, kad bus aptarnaujama 210 1,1

m³ dydžio konteinerių 36 kartus per metus, todėl maksimaliai bus išvežta 8316 m³ žaliųjų atliekų, kurių tankumas yra ne didesnis nei 250kg/m³, todėl maksimaliai galima išvežti tik 2079 tonas, o prašoma pateikti kainą 2563 tonoms. Esant tokiai situacijai, tiekėjas niekaip negali pateikti pagrįstos pasiūlymo kainos, nes kaštus turi dalinti ant nerealaus atliekų kiekio, kurio nebus ir nebus įmanoma gauti pajamų?

Atsakymas: Potencialus tiekėjas kaip savo srities profesionalas, turintis teisę verstis pirkimo objekte nurodytų atliekų frakcijų surinkimo ir vežimo veikla, turėtų suprasti, kad vidutinis atliekų tūrinis svoris konteineriuose svyruoja. Dažnu atveju skirtingi dokumentai taip pat apibrėžia skirtingą tų pačių atliekų tūrinį svorį, pvz. 2021 m. spalio 8 d. LR aplinkos ministro įsakyme Nr. D1-574 „dėl atliekų kiekio nustatymo taisyklių patvirtinimo“ numatytas biologiškai skaidžių atliekų tūrinis svoris yra 380 kg/m³, t. y. daugiau nei konstatuoja potencialus Tiekėjas. Konkrečiu atveju tiekėjui įsivertinimui pateikiami faktiniai duomenys, kad galėtų išsiskaičiuoti faktinius tūrinius svorius ir rizikas minimizuoti.

Klausimas: Kodėl didelių gabaritų ir buityje susidaranciu pavojingų atliekų atliekų tvarkymo kainas pasiūlymo priede reikia pateikti vienoje pasiūlymo eilutėje, nors jų surinkimo technologija ir priemonės skiriasi, o kiekiai ir kaštai skiriasi apie 100 kartų, o kadangi atskirai nepateikiami jokie didelių gabaritų ir pavojingų atliekų surinkimo kiekiai, negalima pagrįstai pateikti pasiūlymo kainos? Ta pati problema egzistuoja ir teikiant pasiūlymą bešeimininkų atliekų tvarkymui.

Atsakymas: Perkančioji organizacija kartu su pirkimu – pateikusi duomenis tokiu detalumu koku juos turi, t. y. ji negali detaliau specifikuoti didelių gabaritų ar kt. atliekų sudėties. Pasiūlymo forma suformuota atitinkamai pagal turimus duomenis.

Klausimas: Kodėl pasiūlymo priede maisto ir virtuvės konteinerių išdalinimas yra pateiktas atskira pasiūlymo eilute, tačiau mišrių komunalinių atliekų konteinerių išdalinimas ir pakeitimas nėra numatytas? Ar tai reiškia, kad kainodaros skaičiavimo principai atliekų srautams skiriasi?

Atsakymas. Pasiūlymo priede maisto ir virtuvės konteinerių išdalinimas yra pateiktas atskira pasiūlymo eilute, kadangi tai yra nauja paslauga ir naujai įsigyjamų atliekų surinkimo priemonių skaičius yra reikšmingai didesnis, nei numatytas rezervas. Atitinkamai siekiama sumažinti Paslaugų teikėjų finansinę riziką susijusią su šių priemonių įsigijimu ir išdalinimu ir atsiskaityti iš karto. Konteinerių rezervo dydis yra mažesnis, todėl šias su juo susijusias sąnaudas Tiekėjas turėtų įsivertinti į bendras paslaugų apimtis.

Taigi, Maisto ir virtuvės konteinerius turi įsigyti ir išdalinti tiekėjas, už maisto konteinerių įsigijimą Perkančioji organizacija atskirai (todėl, kad jų reikia įsigyti daug). Visi kiti konteineriai + rezervas, įskaičiuojama į paslaugų kainą.

Klausimas: Ar į išdalinimo kaštus įeina ir konteinerių nupirkimas, ar tik nuvežimas, identifikavimo priemonių uždėjimas ir informacinių priemonių pateikimas atliekų turėtojui?

Atsakymas. Informacija pateikta techninės specifikacijos 2.1.1, 2.1.3, 2.3, 6.4 p.

Klausimas: Jeigu į išdalavimo kaštus neįeina konteinerių nupirkimas, tai kokiam laikotarpiui išdalinti šiuos investicinius kaštus, formuojant vieno konteinerio aptarnavimo kainą, jeigu sutarties nebus pratęsta ?

Atsakymas. Paslaugų teikėjas teikdamas pasiūlymą turi įsivertinti visas galimas rizikas, tame tarpe ir sutarties nepratęsimo riziką.

Klausimas: Kodėl nepateiktos formulės Pasiūlymo priede, apskaičiuojant palyginamąją pasiūlymo kainą, nors jos ir nebus įmanoma palyginti tarp tiekėjų?

Atsakymas: Klausimas kartojasi. Palyginamoji kaina - visų 4 lentelėje (eil. Nr. 1–8) nurodytų metinių kainų sumos per 5 metus. Formulės nepateikimas nekeičia fakto, kad kiekvienas tiekėjas turi vadovautis ta pačia logika. Visi tiekėjai, pateikdami pasiūlymus, patvirtina, kad jų nurodyta palyginamoji kaina apima visas sąnaudas ir atitinka pirkimo dokumentus. Taigi nėra pagrindo teiginiams dėl pasiūlymų palyginamumo.

KLAUSIMAI „MIŠRIŲ KOMUNALINIŲ, MAISTO-VIRTUVĖS, ŽALIŲJŲ, DIDELIŲ GABARITŲ, BUIŲJE SUSIDARANČIŲ PAVOJINGŲ ATLIEKŲ SURINKIMO KAUNO RAJONO SAVIVALDYBĖJE IR JŲ VEŽIMO Į APDOROJIMO ĮRENGINIUS“ PASLAUGŲ PIRKIMO-PARDAVIMO SUTARTIES SPECIALIOSIOMS SĄLYGOMS

Klausimas: *SS reikalavimas 3.1.2. Paslaugų teikimo teritorija - Kauno rajono savivaldybės teritorija, kuri apima šias seniūnijas: Akademijos seniūnija, Alšėnų seniūnija, Babtų seniūnija, Batniavos seniūnija, Čekiškės seniūnija, Domeikavos seniūnija, Ežerėlio seniūnija, Garliavos seniūnija, Garliavos apylinkių seniūnija, Kačerginės seniūnija, Karmėlavos seniūnija, Kulautuvos seniūnija, Lapių seniūnija, Linksmakalnio seniūnija, Neveronių seniūnija, Raudondvario seniūnija, Ringaudų seniūnija, Rokų seniūnija, Samylų seniūnija, Taurakiemio seniūnija, Užliedžių seniūnija, Vandžiogalos seniūnija, Vilkijos seniūnija, Vilkijos apylinkių seniūnija, Zapyškio seniūnija (toliau – Paslaugos teritorija).* Kodėl nėra pateikiama jokia informacija apie seniūnijose esančius atliekų turėtojus, jų tipus (individualūs namai, daugiabučiai, juridiniai asmenys, kiek naudojasi individualiomis priemonėmis, kiek naudojasi kolektyvinėmis, kiek yra sodų paskirties pastatų, kuriuose yra deklaruotų ar faktiškai gyvenamų namų), kokia yra kelių būklė ir kelių ilgis kuriais reikės važiuoti norint aptarnauti atliekų turėtojus (kuriomis gatvėmis galimas paslaugų surinkimas, kuriose ne, kurios gatvės ir keliai yra sunkiai pravažiuojami), kiek šiose teritorijose šiuo metu susidaro atliekų, koks yra konteinerių ištraukiamumas ar aptarnavimo procentas ir kita būtina informacija, be kurios neįmanoma pagrįstai apskaičiuoti pasiūlymo kainos?

Atsakymas. Techninėje specifikacijoje pateikta pakankama ir detali informacijai, kad potencialus Paslaugų teikėjas galėtų įsivertinti paslaugų teikimo apimtį ir atitinkamai kaštus jų teikimui, pateikti pasiūlymus. Tiekėjo prašoma informacija yra perteklinė ir nepagrįsta, taip pat neproporcingai didelės apimties.

Klausimas: SS reikalavimas 4.1.1. Tiekėjas Paslaugas Kauno rajono savivaldybės teritorijoje turi pradėti teikti pasibaigus pasiruošimo terminui. Tiekėjas turi pasiruošti Paslaugų teikimui ir pradėti teikti Paslaugas pilna apimtimi ne vėliau, kaip per 4 mėn. nuo Sutarties įsigaliojimo dienos.

Kodėl toks trumpas pasiruošimo terminas ar jis gali būti pratęstas atsižvelgiant į automobilių tiekimo terminus?

Atsakymas: Kaip jau buvo aptarta, 4 mėnesių pasiruošimo terminas nustatytas sąmoningai, siekiant kuo greičiau užtikrinti paslaugų tęstinumą. Suprasdamas, kad naujos specialiosios technikos pagaminimas gali trukti ilgiau nei 4 mėn., tiekėjas turi galimybių šią riziką valdyti: **1)** jis gali planuoti naudoti laikiną techniką (išnuomotą ar skolintą) pradžioje, kol atvyks nauji automobiliai; **2)** gali derėtis su gamintojais dėl greitesnio pristatymo (pavyzdžiui, užsakyti techniką laimėjimo atveju nedelsiant); **3)** gali pasiūlyti jungtinį pasiūlymą su partneriu, kuris jau turi parką. Perkančioji organizacija, nustatydamą 4 mėn. terminą, įvertino rinkos situaciją ir atsižvelgė į tai, kad dabartinis paslaugų teikėjas turės nutraukti veiklą pasibaigus sutarčiai. VPI nuostatos taip pat nenumato galimybės individualiam tiekėjui pratęsti pasirengimo laikotarpį – visiems dalyviams taikomos vienodos sąlygos. Jeigu laimėtojas neįvykdytų šios sąlygos (nepradėtų laiku teikti paslaugų), tai būtų laikoma esminiu sutarties pažeidimu su atitinkamomis pasekmėmis (sutarties nutraukimu ir nuostolių atlyginimu, taip pat neigiamu poveikiu tiekėjo patikimumui ateityje). To tikimės išvengti – todėl ir reikalaujame, kad tiekėjai gerai įvertintų savo pajėgumus prieš teikdami pasiūlymus. Apibendrinus, **terminas nebus ilginamas**, nes tai prieštarautų pirkimo sąlygoms ir viešojo intereso reikalavimui užtikrinti nepertraukiamą atliekų tvarkymą.

Klausimas: *SS reikalavimas 4.4. Dėl minimalios Užsakymo vertės ar apimtys. Paslaugų teikimo apimtys (naudojamų atliekų surinkimo priemonių skaičius, ištuštinių skaičius) gali kisti (didėti arba mažėti) lyginant su Techninėje specifikacijoje (Sutarties priedas Nr.1) pateiktais duomenimis. Pirkėjas neįsipareigoja Paslaugų vykdymo metu pasiekti maksimalias Paslaugų teikimo apimtis arba kiekvienais Paslaugų teikimo metais pasiekti preliminarių Paslaugų apimčių, nurodytų Techninės specifikacijoje. Paslaugų apimčių kitimas nebus vertinama kaip Sutarties pakeitimo pagrindas ir nebus Pirkėjo atsakomybės pagrindas. Pirkėjas neįsipareigoja išpirkti visos Sutarties kainos. Kokią reikšmę turi maksimali Paslaugų teikimo apimtis - Techninėje specifikacijoje nurodyta ir Pasiūlymo priede, nes jos skiriasi?*

Atsakymas: Tiek SS 4.4. p. sąlygą, tiek ir Techninės specifikacijos 2.6 p. vartojama sąvoka maksimali paslaugų teikimo apimtis reiškia faktinę paslaugų teikimo apimtį, kuri gali didėti didėjant atliekų turėtojų skaičiui.

Klausimas: Kokią reikšmę turi sąvoka preliminari Paslaugos apimtis ir kuo ji skiriasi nuo maksimalios Paslaugų apimtys?

Atsakymas: Preliminari paslaugų apimtis – tai planuojamas (numatomas) paslaugos kiekis, tikėtiniausias pagal dabartinius duomenis. Preliminarios apimtys paprastai mažesnės už maksimalias, kadangi atsižvelgiama į realistiškesnį scenarijų (pvz., minėtas 80% veiksnys ar laipsniškas augimas/mažėjimas). Pirkimo dokumentuose Techninėje specifikacijoje pateiktos detalios preliminarios apimtys (pvz., talpyklų skaičius, ištuštinių skaičius, tonų kiekiai per metus), o maksimali apimtis daugiau nurodyta bendram kontekstui ir nesutampa su preliminaria, nes preliminari – tai esamas planas, o maksimali – teorinė riba.

Klausimas: Ką reiškia sąvoka išpirkti visą Sutarties kainą?

Atsakymas: Sąvoka „išpirkti visą sutarties kainą“ reiškia, jog Perkančioji organizacija neįsipareigoja per sutarties galiojimo laiką išleisti visos numatytos maksimalios sumos. Kitaip tariant, jeigu faktiškai paslaugų apimtys bus mažesnės (dėl atliekų mažėjimo ar kt. priežasčių) ir tiekėjui pagal įkainius priskaičiuota mažiau, nei buvo teorinė maksimali sutarties vertė, tiekėjas neturės teisės reikalauti sumokėti skirtumo. Ši nuostata tiesiog formalizuoja minėtą lankstumą – mokama bus tik už faktiškai suteiktas paslaugas. Pirkimo sąlygų 2.2 punkte tai aiškiai pasakyta, kad tiekėjas negali tikėtis „uždirbti“ visos sutarties sumos, jeigu tam nebus realaus paslaugų poreikio. Ši sąlyga apsaugo perkančiąją organizaciją nuo permokėjimo, o tiekėją įpareigoja atsakingai planuoti kaštus.

Klausimas: Kodėl yra nenurodomos paslaugų kitimo ribos ir minimali paslaugos apimtis, kuri galėtų padengti pastoviuosius sutarties vykdymo kaštus?

Atsakymas: Perkančioji organizacija akcentuoja, kad atliekų turėtojų skaičius savivaldybėje nuolatos auga. Atitinkamai, paslaugų apimčių mažėjimas nenumatomas.

Klausimas: *SS reikalavimas 5.3.3.1. Bet kuri Sutarties Šalis Sutarties galiojimo metu turi teisę inicijuoti Sutarties įkainių peržiūrą (keitimą) ne anksčiau kaip po 6 (šešių) nuo paskutinės pirkimo, kurio pagrindu sudaryta Sutartis, pasiūlymų pateikimo termino dienos (jeigu peržiūra jau buvo atlikta – nuo Susitarimo dėl paskutinio perskaičiavimo pagal šį Specialiųjų sąlygų punktą įsigaliojimo dienos), jeigu Vartojimo prekių ir paslaugų kainų pokytis (k), apskaičiuotas kaip nustatyta 5.3.3.6 punkte, viršija 5 procentus.* Kodėl yra nustatytas 5 procentų barjeras kainos perskaičiavimui, nes jis neleidžia laiku indeksuoti kainos ir diskriminuoja tiekėjus atimdama iš jų visą planuojamą pelną? Taip pat sutartis sudaroma esant labai nepalankiomis ekonominėmis sąlygomis Lietuvoje ir pasaulyje, kai konfliktai ir mokesčių pokyčiai gali labai paveikti kainų pokyčių dinamiką? Taip pat darbo sąnaudos auga neproporcingai greičiau nei kainų pokytis, augant darbo našumui, todėl numatytas indeksavimo modelis yra netinkamas paslaugoms, kur yra daug darbo sąnaudų.

Atsakymas: Sutarties kainos indeksavimo sąlygos nustatytos vadovaujantis Viešųjų pirkimų tarnybos parengtomis *Tipinių sutarčių* rekomendacijomis bei atsižvelgiant į naujausius VPI pakeitimus, įpareigojančius įtraukti kainos peržiūros nuostatas į ilgalaikes sutartis. 5% kainų indekso pokytis – tai riba, kurią peržengus laikoma, kad infliacija jau daro reikšmingą įtaką sutarties vykdymui, ir tuomet tiekėjas (ar perkančioji organizacija) gali inicijuoti kainos perskaičiavimą. Mažesni svyravimai (iki 5%) laikomi normalia verslo rizika, kurią tiekėjas prisiima pasiūlydamas fiksuotus įkainius (iš tiesų, pelno maržos dažnai siekia apie 5% ir daugiau, todėl nedidelis kainų pokytis neturėtų sukelti nuostolio, tiesiog gali sumažėti pelningumas). Toks modelis pasirinktas siekiant **balanso**: pernelyg dažnas kainos indeksavimas (esant vos 1–2% pokyčiams) sukurtų didelę administracinę našą ir galėtų sudaryti prielaidų piktnaudžiavimui, o visiškas neindeksavimas apskritai būtų nesąžiningas tiekėjo atžvilgiu esant didelei infliacijai. Tad 5% riba – optimalus variantas, kurį rekomenduoja ir VPT. Atkreiptinas dėmesys, kad sutartyje nustatytas indeksas (LR Statistikos departamento skelbiamas vartojimo prekių ir paslaugų kainų indeksas (VKI)) apima plačią išlaidų grupę ir iš esmės atspindi bendrą infliaciją šalyje. Pažymėtina, kad *kainos perskaičiavimas nėra automatinis* – jį inicijuoti gali šalis, jei indeksas pasiekia 5%. Primename, kad kainos indeksavimo mechanizmas veikia *abiem kryptimis*: jei kainų lygis mažėtų, galimas ir kainos sumažinimas. Tai sąžininga abiem šalims. Apibendrinant, **5% slenkstis** nėra diskriminacinis – jis

vienodas visiems tiekėjams ir atitinka VPI 87 str. nuostatas bei VPT rekomendacijas dėl kainos peržiūros. Tiekėjai turi tai įvertinti savo pasiūlymo kainoje, o esant didesniems pokyčiams, sutartis suteikia galimybę persiderėti kainą. Papildomai pažymime, kad esant ypač drastiškiems ekonominiams pokyčiams, kurie nebus padengti nei 5% indeksavimu, egzistuoja galimybės keisti sutartį ir VPI 89 straipsnio pagrindais (šalims susitarus dėl neproporcingai pasikeitusių aplinkybių), tačiau tai krašutinė priemonė.

Klausimas: *SS reikalavimas 14.3.17. savo sąskaita padengti išlaidas dėl aptarnaujamoje teritorijoje surinktų atliekų vežimo į kitus, negu Techninės specifikacijos 13.1 p. lentelėje nurodytus atliekų apdorojimo įrenginius, nesuderinus su Pirkėju, kurie nutolę ne didesniu kaip 50 km atstumu arba kai atstumas iki alternatyvių atliekų apdorojimo įrenginių yra didesnis kaip 50 km atstumas (visais atvejais savo sąskaita apmokant vežimą atstumą, viršijantį 50 km.). Ši sąlyga taikoma kai Techninėje specifikacijoje nurodyti atliekų apdorojimo įrenginiai negali priimti atliekų. Ar Perkančiajai organizacijai neatrodo, kad tai niekuo nepagrįsta rizika, kuri yra perkeliama Paslaugos teikėjui, nes sudegus MBA Kaune, tektų prisiimti transportavimo riziką iki 50 km atstumu, kas sudarytų apie 1000000 Eurų papildomų sąnaudų per metus, kas yra beveik metinė paslaugų apimtis? Ar negeriau būtų nurodyti Pasiūlymo priede ir nupirkti vienos tonos atliekų transportavimą 1 km atstumu atsitikus nenumatytiems atvejams, bei papildomai už tai mokėti, nei paslaugų tiekėjai iš karto tai įskaičiuos į paslaugų kainą?*

Atsakymas: Minėta sutarties specialioji sąlyga 14.3.17 apibrėžia šalių atsakomybių pasidalijimą *force majeure* ar panašiais atvejais, kai įprastiniai atliekų apdorojimo įrenginiai laikinai ar nuolat tampa nepasiekiami. Perkančioji organizacija laiko, kad **tiekėjas, kaip profesionalus paslaugos teikėjas, turi turėti veiklos tęstinumo planus**, įskaitant alternatyvių atliekų priėmimo vietų numatymą. 50 km atstumas pasirinktas kaip kriterijus, koks nuokrypis laikomas *normalios veiklos ribose*. Kauno MBA gamykla yra Kauno m. teritorijoje, jos alternatyvos (regioniniai sąvartynai ar MBA) daugumoje yra ~50 km spinduliu (Marijampolė, Šiauliai, Panevėžys – ~100 km, tačiau dalį atliekų galima nukreipti ir į artimesnes deginimo ar mechaninio apdorojimo linijas Vilniuje ar Alytuje). Taigi 50 km riba nustatyta siekiant, kad tiekėjas dalintųsi dalimi rizikos – prisiimtų iki 50 km papildomo vežimo sąnaudas, o jeigu tektų vežti toliau, tai jau būtų laikoma esminiu nukrypimu, dėl kurio šalys tartųsi atskirai. Toks reguliavimas, mūsų vertinimu, yra **proporcingas**: 50 km papildomas atstumas sudaro tik apie 1–1,5 val. kelio (pirmyn-atgal), tai galima kompensuoti optimizuojant kitus maršrutus ar naudojant didesnės talpos transportą. Be to, tikimybė, kad Kauno MBA visiškai nefunkcionuos, nedidelė – net ir kilus gaisrui, dažniausiai dalis pajėgumų lieka arba surandamas artimesnis sprendimas. Perkančioji organizacija pasirinko neužsakinėti atskiros paslaugos „kilometro transportavimui“, nes tai būtų labai *neapibrėžtas kiekis* (gal apskritai neįvyktų, o gal įvyktų kartą per kelerius metus) ir būtų sunku lyginti pasiūlymus. Kiekvienas tiekėjas galėtų priskaičiuoti skirtingą rizikos priedą, kurio faktiškai niekada nereikės panaudoti. Vietoje to nuspręsta įpareigoti tiekėją šią riziką **padengti savo marža**, kas skatins jį operatyviai ieškoti geriausių sprendimų, jei problema kiltų (t. y. nesėdėti laukiant apmokėjimo, o pačiam stengtis minimizuoti papildomus kaštus). Pažymėtina, kad jeigu iš tiesų susidarytų ekstremali situacija (pvz., Kauno MBA visiškai netektų galimybės priimti atliekas ilgam laikui, o artimiausi alternatyvūs įrenginiai – už >50 km), Perkančioji organizacija svarstyti galimybes koreguoti sutarties sąlygas teisės aktų nustatyta tvarka (pvz., pagal VPI 89 str. 1 d. 5 p. – *nenumatytais aplinkybėmis*, jeigu situacija atitiktų šį

kriterijų). Tačiau kol kas tokios situacijos laikomos mažai tikėtinomis, o nustatyta 50 km riba – adekvati tam, kad tiekėjas dalyvautų rizikos valdyme.

Klausimas: TS reikalavimas 5.1.Paslaugų teikimo rizikos galinčios daryti poveikį Paslaugų teikimo apimtis ir kokybei: 5.1.1. teisės aktų ir jų išaiškinimų pasikeitimai. Kokios institucijos teisės aktų aiškinimai bus privalomi Paslaugos teikėjui?

Atsakymas: Sąvoka „teisės aktų ir jų išaiškinimų pasikeitimai“ reiškia, kad paslaugų teikėjas turi pareigą reaguoti ne tik į formaliai priimtų įstatymų, Vyriausybės nutarimų, ministro įsakymų pakeitimus, bet ir į **kompetentingų institucijų pateiktus oficialius išaiškinimus** dėl galiojančių reikalavimų. Atliekų tvarkymo srityje tokius aiškinimus dažniausiai teikia Aplinkos ministerija ir jos įgaliotos institucijos (pvz., Aplinkos apsaugos departamentas ar agentūra), taip pat savivaldybės taryba ar administracija (atliekų tvarkymo taisyklių komentarai, raštiški nurodymai). Taip pat privalomais laikytini teismų sukurti išaiškinimai (teismų praktika). Pavyzdžiui, jeigu Aplinkos ministerija išleistų gairių rinkinį, kaip taikyti naujas komunalinių atliekų tvarkymo taisykles, tiekėjas privalėtų tuo vadovautis, net jei pats teisės aktas formaliai nepasikeitė – nes kompetentinga institucija paaiškino jo taikymą. Arba, jei teismas (Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas) išaiškintų kokią nors atliekų tvarkymo normą, tiekėjas taip pat turėtų prisitaikyti. Ši nuostata įtraukta siekiant iš anksto informuoti tiekėją, kad jo veikloje gali reikšmės turėti ne tik pats „plikas“ teisės aktas, bet ir oficialūs jo taikymo nurodymai. Atkreiptinas dėmesys, kad paprasti **vieši komentarai ar straipsniai** (pvz., ekspertų nuomonės spaudoje) nelaikomi privalomais išaiškinimais.

Klausimas: KAUNO RAJONO SAVIVALDYBĖS ATLIEKŲ PREVENCIJOS IR TVARKYMO 2021-2027 M. PLANAS, kuris yra teisės aktas ir pagal pirkimo dokumentus privalomas vykdyti Paslaugos tiekėjui, 261.1 punkte yra numatyta „Planuojamas susidarymo vietoje sutvarkyti biologinių atliekų ir rūšiuojamuoju būdu surinkti Kauno rajono savivaldybės komunalinių atliekų kiekis, proc. (vertinant nuo susidarančių komunalinių atliekų) Siektina reikšmė 2023m -60%; 2024- 65%; 2025- 70%; 2026 m- 75%; 2027m- 80% „

34 lentelė. Prognozuojami komunalinių atliekų srautai Kauno rajone 2023-2027 m., tonomis

	2023	2024	2025	2026	2027
Rūšiuojamuoju būdu (per KATS), per USAD sistemą surinktos KA ir sukompostuotos biologinės atliekos susidarymo vietoje, t, tame tarpe:	20 469	26 262	31 000	35 183	36 613
<i>Biologinės ir biologiškai skaidžios atliekos, t</i>	8 026	11 550	14 020	16 137	16 792
<i>Pakuočių atliekos ir antrinės žaliavos³, t</i>	7 587	9 023	10 460	11 728	12 329
<i>Inertinės ir kitos atliekos, t</i>	4 856	5 688	6 520	7 319	7 491
MKA, t	23 205	17 864	13 572	9 825	8 821
Iš viso:	43 674	44 126	44 571	45 009	45 434

Kaip galėtumėte paaiškinti, kad pagal pirkimo dokumentų reikalavimus, nėra numatyta procedūros, kaip tinkamai įgyvendinti KAUNO RAJONO SAVIVALDYBĖS ATLIEKŲ PREVENCIJOS IR TVARKYMO 2021-2027 M. PLANO reikalavimų, nes biologinių atliekų rūšiuojamojo surinkimo apimtys iki 2027 metų turėtų padidėti iki 16792 tonų, o mišrių komunalinių atliekų surenkamas kiekis nuo 23205 tonų 2023 metais turėtų 2027 metais sumažėti iki 8821 tonų per metus arba tris kartus, ar tiek pat kartų turime planuoti MKA išvežimo kartų mažėjimą?

Atsakymas: Kauno rajono atliekų prevencijos ir tvarkymo plane suplanuotos su objektu susijusių atliekų srautų apimtys neatitinka faktinių apimčių, t. y. plane, į kurį referuoja potencialus tiekėjas numatytos atliekų srautų apimtys jau 2024 m. yra ženkliai mažesnės nei faktinės. Atitinkamai Perkančioji organizacija organizuodama Pirkimą vadovaujasi faktiškai turimais duomenimis. Paslaugų teikėjas paslaugas turės teikti taechninėje specifikacijoje ir sutartyje nustatytoje apimtyje. Perkančioji organizacija nekommentuoja ir nedetalizuoja kokiomis kitomis priemonėmis bus įgyvendinamos nustatytos užduotys (ne pirkimo objektas).

Klausimas: Kokia apimtimi mums planuoti maisto atliekų surinkimo teritorijos didėjimą ir kas pirs konteinerius šioms teritorijoms aptarnauti, kad įvykdyti plano sprendinius?

Atsakymas: Paslaugų teikėjas paslaugas turės teikti taechninėje specifikacijoje ir sutartyje nustatytoje apimtyje. Perkančioji organizacija nekommentuoja ir nedetalizuoja kokiomis kitomis priemonėmis bus įgyvendinamos nustatytos užduotys (ne pirkimo objektas).

Klausimas: Ar bus pripažįstama patiriamais nuostoliais, LR Vyriausybės savivaldybei skiriamos baudos už atliekų tvarkymo užduočių nevykdymą ir regreso tvarka išieškomos iš Paslaugų tiekėjo?

Atsakymas: Viešųjų pirkimų principai ir Civilinis kodeksas numato, kad kiekviena šalis atsako už savo sutartinių pareigų nevykdymą. Šiuo atveju paslaugų tiekėjo pareigos yra aiškiai apibrėžtos Pirkimo dokumentuose.

Nuolatinė viešųjų pirkimų komisija